

Сьогодні, коли державність України стала доконаним фактом, розуміння Материзни або Батьківщини, за В. Шевченком, є запорукою існування спільноти, тобто сім'ї, роду, етносу, нації, народу. *"Вітчизна, а не "економіка", – стверджує український мислитель, – є конкретно існуючою основою життя спільноти. Батьківщина тим міцніша, чим більше спільнота вклала в неї своїх сил і хисту. Завдяки творчості людей соціокультурна значущість Батьківщини зростає, а її збереження стає нормою поведінки кожного члена спільноти. Земля поселення не тільки годує, а й приймає людей у своє лоно після завершення життєвого шляху. Тому світорозуміння людини нормативної спільноти визначається історією Батьківщини, котру утворюють дійсні чи легендарні природні події, праця попередників та власна участь у бутті спільноти"* (С. 16). Саме таку участь у бутті українського народу й брав автор книги "Дружба з мудрістю" – визначний історик філософії, теоретик-методолог, державобудівний практик.

Василь Слпчук



ВІРШІ НА ПІСКУ

**Дзюба Сергій. У липні наших літ. Збірка віршів. - Ніжин:
Видавництво "Аспект-Поліграф", 2006. - 152 с.**

Читачі не звикли до ідилій, їхній життєвий простір - пастка, до якої вони загнані часом, звичка до тотального протистояння живе у кожному з нас, нами рухає готовність відстоювати себе, тому дехто може відчутти себе дискомфортно, втрапивши до благодатного художнього світу Сергія Дзюби. Отож, аби з перших кроків не травмувати не звиклого до гармонійного буття читача, розпочнемо біографію ліричного героя з того місця, де вона традиційно закінчується, - цвинтаря, цебто помістимо читача у типові обставини (хіба реальний світ не є кладовищем людського духу?), хоча усі ці похмури метафори та алюзії нам ні до чого, цвинтар прекрасний тим, що має здатність налаштувати на екзистенційний лад навіть не дуже схильну до філософських роздумів людину. Отож: "Я пережив себе: відмучився, відпив... / Так тихо поховав - ніхто і не помітив", так воно зазвичай і буває, однак там, де у решти розпочинається поминальний обід, у ліричного героя починається ідилія: "Добре мені: / красиво цвіте портулак / на моїй могилі". Точніше не починається, а продовжує тривання. Смерть у цьому світі - лише інша форма існування, один із його вимірів, смерть - життя навиворіт, така собі вдяганка, в якій обидва боки - лицьові. "Дадуть тобі смерть - проживи її так, як хотів: / Жадано і ніжно, мов дівчину в шлюбну хвилину". І життя, і смерть зводяться до любові.

Історія ліричного героя Сергія Дзюби це - історія чи то вигнання, чи то покинутості, цю історію можна переказувати у багатьох варіантах. "Це сталося. Знов! Без мене відчалив ковчег", рятуються люди, рятуються звірі, поет залишається. "Це - просто дощ, а Ти - така красива! / Таку Тебе створив для мене день. / Я знав Тебе, сто років знав до зливи...". Поява Жінки розставляє все на свої місця, власне, зовні все зостається незмінним, єдине - Жінка привносить у цей світ смисл, він набуває ознак раю. Координати художнього світу Сергія Дзюби - це координати раю. "Де рай - там мить, а мить - це тільки гріх, / Який вже є, який колись ще буде...", гріх тут спіткає на кожному кроці: "Хотіти - гріх, і не любити - гріх, / І гріх любити неталановито!"

Талант любові - це навіть більше, ніж поетичний талант, в ієрархії талантів - він перший. Любов - основа художнього світу Сергія Дзюби, вона є початком усього,

вона усім рухає. Любов - це форма вічності. Чоловік і Жінка - дві (у своїй єдності) форми вираження цієї вічності. "Серед моря і риб / кохаємось, / теплі та ніжні, / востаннє. / Потім станемо / морем і рибою, та прийматимем / інших коханців / з холодного берега", звичайно ж, ці "інші коханці" - це ті ж самі Чоловік і Жінка: "Я бачив нас обох: її, на тебе схожу, / І нібито мене - лиш через десять літ. / Мов хтось наворожив чи зараз тут ворожить, / Що наші двійники з'являються на світ". У цьому зв'язку цілком природною видається наступна формула кохання: "Це коли вірші, / вуста і віра, а жити не хочеться - / від щастя". Така ось парадоксальна логіка щастя. Утім, нічого дивного. Уже (чи ще) Гете намагався зупинити "прекрасну мить", витявши її із кінострічки часу, наче кадрик.

У реальному світі Чоловікові та Жінці нема місця з їхньою любовною ідилією, отож вигнання/втеча до раю неминучі. Рай - це територія любові. Але не зона, тому Чоловік і Жінка у своєму раю ніколи не бувають абсолютно вільними від агресії світу, надокучливості людей та підступності змія, який безперестанку міняє образ, посягаючи на єдність і цілісність Чоловіка й Жінки, проте драматизм загального буття лише підкреслює особисту ідилію Вічних Коханців.

Ліричний герой - поет, для якого життя - сон, і який інколи виборсується з цього сну, щоб записати вірші. Оце просинання, ходіння за віршами у потойбіччя, за межі сну/життя, кожен раз це - "смертельний номер": перетворення на янгола. Поет у моменти виявлення своєї поетичної суті - завжди трохи янгол, а поет із художнього світу Сергія Дзюби - янгол у повній мірі, оскільки у цьому світі нема половинчатих мір: абсолютний Чоловік у коханні до Жінки, він настільки ж відданий поезії, позаяк поезія - це і шлях до Жінки, і засіб її возвеличення, бо тільки поетична мова здатна адекватно відобразити красу Жінки в усіх її виявах та нюансах. "Люблю лишати вірші на піску - / В які світи їх хвиля забирає?", - бо тільки вірші на піску рівноцінні слідам Жінки, які вона залишає на тому ж таки піску. Щоб заявити про себе, не просто виявити власну присутність, а позначити собою світ, Жінці достатньо лише ступити на пісок. А доводиться займатися домашніми справами, ходити на роботу, з якої Чоловік чекає її "як із війни"...

Поетичний світ Сергія Дзюби - це світ казки, тут янголи та привиди зустрічаються так само часто, як і люди, цей багатомірний світ не має кінця й краю, а якщо й дістанеться хтось кінця, то кінець той буде обов'язково щасливим, бо добро тут завжди перемагає. Оскільки творець цього світу Сергій Дзюба - однозначно добрий поет і добра людина, у його "душі - нічого, крім любові та віршів..."

Чоловік і Жінка - як дві душі в одному тілі, а життя - лиш шанс взаємного пізнання. Поезія - спосіб...

м.Луцьк,
грудень 2007 р.

Олена Лєтєошкіна



“СПІШІТЬ ЛЮБИТЬ. ЖИТТЯ ТАКИ МИНАЄ...”

Віктор Терлецький. Кохані славетних. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2006.

“ В любові, як і в ненависті можуть бути з'єднані найрізноманітніші почуття: і страждання, і насолода, і радість, і сум, і страх, і сміливість, і навіть гнів та ненависть”, - так писав Костянтин Ушинський про найвище почуття, яке не обійшло стороною жодну людину на Землі.

Книга члена Національної спілки письменників України, лауреата премії ім. Івана Огієнка В.В.Терлецького із м. Шостки Сумської області “Кохані славетних” саме про це. В ній висвітлюються сторінки життя жінок північно-східного регіону Сумщини, які були здебільшого вірними та люблячими